



**5020/01/NL/def.  
WP 43**

**AANBEVELING**

**inzake bepaalde minimumeisen voor het on line verzamelen  
van persoonsgegevens in de Europese Unie**

**Goedgekeurd op 17 mei 2001**

De Groep is ingesteld bij artikel 29 van Richtlijn 95/46/EG. Het is een onafhankelijk raadgevend orgaan van de EU op het gebied van gegevensbescherming en de persoonlijke levenssfeer. De taken van de Groep zijn omschreven in artikel 30 van Richtlijn 95/46/EG en in artikel 14 van Richtlijn 97/66/EG. Het secretariaat wordt verzorgd door:  
De Europese Commissie, DG Interne markt, Werking en effect van de interne markt - coördinatie - gegevensbescherming  
Wetstraat 200, B-1049 Brussel - België - Bureau: C 100-6/136  
Internetadres: [http://europa.eu.int/comm/internal\\_market/en/media/dataprot/wpdocs/index.htm](http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/media/dataprot/wpdocs/index.htm)

## **DE GROEP VOOR DE BESCHERMING VAN PERSONEN IN VERBAND MET DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS**

Opgericht bij Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995<sup>1</sup>,

Gelet op artikel 29 en artikel 30, lid 1, onder a), en lid 3, van deze richtlijn,

Gelet op haar reglement, en met name de artikelen 12 en 14,

**Heeft de volgende Aanbeveling goedgekeurd:**

### **I. Inleiding**

1. In haar werkdocument “Privacy op internet – Een geïntegreerde EU-aanpak van onlinegegevensbescherming” van 21 november 2001<sup>2</sup> heeft de Groep het belang benadrukt van passende middelen om ervoor te zorgen dat individuele internetgebruikers kunnen beschikken over alle informatie die zij nodig hebben om welbewust te kunnen beslissen of de sites waarmee ze contact hebben, hun vertrouwen waard zijn en om zonedig gebruik te maken van bepaalde keuzemogelijkheden waarop zij recht hebben uit hoofde van de Europese wetgeving. Deze bescherming is van bijzondere betekenis omdat internet talrijke nieuwe mogelijkheden biedt voor het verzamelen van persoonsgegevens met daaraan verbonden nieuwe bedreigingen van de fundamentele rechten en vrijheden van personen, met name met betrekking tot hun privé-leven. In haar Advies 4/2000 van 16 mei 2000 over het beschermingsniveau van de “Beginselen voor een veilige haven” heeft de Groep de Commissie verzocht om een urgente behandeling van de invoering van een Europees kwaliteitszegel voor internetsites, dat is gebaseerd op gemeenschappelijke gegevensbeschermingscriteria, die op communautair niveau zouden kunnen worden vastgesteld.

Deze aanbeveling, die een vervolg is op de twee bovenvermelde documenten, heeft als doel een bijdrage te leveren aan de doeltreffende en consistente toepassing van de nationale bepalingen die in overeenstemming met de richtlijnen aangaande bescherming van persoonsgegevens<sup>3</sup> zijn goedgekeurd, en wel door concrete aanwijzingen te verstrekken

---

<sup>1</sup> Publicatieblad L 281 van 23.11.1995, blz. 31, beschikbaar op:  
[http://europa.eu.int/comm/internal\\_market/en/media/dataprot/index.htm](http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/media/dataprot/index.htm).

<sup>2</sup> WP 37 (5063/00): Werkdocument - Privacy op internet – Een geïntegreerde EU-aanpak van onlinegegevensbescherming. Goedgekeurd op 21 november 2000. Beschikbaar op:  
[http://europa.eu.int/comm/internal\\_market/en/media/dataprot/wpdocs/wp37nl.pdf](http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/media/dataprot/wpdocs/wp37nl.pdf).

<sup>3</sup> Richtlijn 95/46/EG van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, en Richtlijn 97/66/EG of 15 december 1997 betreffende de verwerking van persoonsgegevens en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in de telecommunicatiesector. Beschikbaar op:  
[http://europa.eu.int/comm/internal\\_market/en/media/dataprot/law.htm](http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/media/dataprot/law.htm).

over de manier waarop de regels van de richtlijnen dienen te worden toegepast bij de meest gangbare soorten verwerkingen die via internet plaatsvinden. Dergelijke verwerkingen doen zich vooral voor in de fase van het "eerste contact" tussen een internetgebruiker en een website, ongeacht of hij daar alleen maar informatie zoekt of dat hij stapsgewijze een commerciële transactie sluit.

De hierna volgende aanwijzingen hebben voornamelijk betrekking op het verzamelen van persoonsgegevens op het web en zijn bedoeld om aan te geven welke concrete maatregelen de betrokken partijen moeten treffen om ervoor te zorgen dat de verwerking eerlijk en rechtmatig is (toepassing van de artikelen 6, 7, 10 en 11 van Richtlijn 95/46/EG). Het gaat er hierbij vooral om welke informatie de individuele gebruiker moet verstrekken en hoe en op welk moment hij dat moet doen, maar daarnaast wordt ook ingegaan op praktische details aangaande andere rechten en verplichtingen die uit de richtlijnen voortvloeien.

Deze aanbeveling is er aldus vooral op gericht praktische toegevoegde waarde te bieden voor de tenuitvoerlegging van de algemene beginselen van de richtlijn. De Groep beschouwt dit document als een eerste initiatief om op Europees niveau tot een "minimaal" pakket verplichtingen te komen dat duidelijkheid schept voor "voor de verwerking verantwoordelijken" (de natuurlijke of rechtspersonen die in de context van een website verantwoordelijk zijn voor de verwerking van persoonsgegevens)<sup>4</sup> die websites onderhouden die mogelijk in de diepte of in de breedte moeten worden aangevuld<sup>5</sup>. Dit ontslaat de voor de verwerking verantwoordelijken uiteraard niet van de geldende verplichting om de rechtmatigheid van hun verwerking te controleren en na te gaan of deze voldoet aan het volledige pakket aan eisen en voorwaarden dat de toepasselijke nationale wetgeving voorschrijft.

---

<sup>4</sup> Verwezen kan worden naar artikel 2 van Richtlijn 95/46/EG, waarin de "voor de verwerking verantwoordelijke" is gedefinieerd als "de natuurlijke of rechtspersoon, de overheidsinstantie, de dienst of enig ander lichaam die, respectievelijk dat, alleen of te zamen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt; wanneer het doel van en de middelen voor de verwerking worden vastgesteld bij nationale of communautaire wetten of bestuursrechtelijke bepalingen, kan in het nationale of communautaire recht worden bepaald wie de voor de verwerking verantwoordelijke is of volgens welke criteria deze wordt aangewezen".

<sup>5</sup> De concrete aanbevelingen die in dit document worden gedaan, betreffen minimumeisen; het zijn dus niet de enige eisen die moeten worden gesteld. In de toekomst moeten ze worden aangevuld met bijkomende aanbevelingen omtrent de verwerking van meer gevoelige persoonsgegevens zoals die welke verband houden met medische sites, op kinderen gerichte sites en portaldiensten. Met betrekking tot andere specifieke verwerkingsvormen, zoals de verspreiding van persoonsgegevens via een site of de opslag van verkeersgegevens door internetaanbieders of providers van internetdiensten en -inhoud, wordt verwezen naar de aanbevelingen van de Groep in het in voetnoot 1 vermelde document en naar andere ter zake doende standpunten van de Groep, zoals document WP 25 (5085/99): Aanbeveling 3/99 over de bewaring van verkeersgegevens door internetdienstenaanbieders voor wetshandhavingsdoeleinden, goedgekeurd op 7 september 1999; WP 18 (5005/99): Aanbeveling 2/99 betreffende de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in het kader van de interceptie van telecommunicatieverkeer, goedgekeurd op 3 mei 1999; WP 17 (5093/98): Aanbeveling 1/99 inzake de onzichtbare en automatische verwerking van persoonsgegevens op internet door software en hardware, goedgekeurd op 23 februari 1999. Alle zijn beschikbaar op de website die genoemd is in voetnoot 1.

Deze aanbeveling geldt voor situaties waarin de voor de verwerking verantwoordelijke in een van de lidstaten van de Europese Unie is gevestigd. In dat geval is de nationale wetgeving van de desbetreffende lidstaat van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de activiteiten van deze vestiging. De aanbeveling is echter ook van toepassing wanneer de voor de verwerking verantwoordelijke niet op het communautaire grondgebied is gevestigd, maar voor de verwerking van persoonsgegevens gebruikmaakt van al dan niet geautomatiseerde middelen die zich op het grondgebied van een van de EU-lidstaten bevinden. De verwerking is in dat geval onderworpen aan de nationale wetgeving van de lidstaat waar de technische voorzieningen of middelen zich bevinden<sup>6</sup>.

2. Om dit doel te bereiken, is deze aanbeveling in het bijzonder gericht op:
  - voor de verwerking verantwoordelijken die on line gegevens verzamelen. De aanbeveling biedt hun een praktische leidraad met een lijst van de concrete maatregelen die zij minimaal moeten treffen;
  - individuele internetgebruikers, opdat deze op de hoogte zijn van hun rechten en ze kunnen uitoefenen;
  - de organisaties die zich richten op het toekennen van keurmerken waarmee wordt gewaarborgd dat de gehanteerde verwerkingsprocedures in overeenstemming zijn met de Europese richtlijnen inzake gegevensbescherming. Deze aanbeveling verschaft hun daarbij referentiecriteria voor de te verstrekken informatie en voor het verzamelen van persoonsgegevens. Uiteraard moeten zij bij het toekennen van keurmerken niet alleen op deze referentiecriteri a controleren, maar ook op andere rechten en plichten. De Groep zal over dit onderwerp nog een omvattend document uitbrengen;
  - de Europese gegevensbeschermingsautoriteiten. Voor hen biedt de aanbeveling een gemeenschappelijk referentiekader aan de hand waarvan zij kunnen controleren of activiteiten niet strijdig zijn met de nationale bepalingen die de lidstaten in overeenstemming met de bovengenoemde richtlijnen hebben ingevoerd;
3. Verder is de Groep van mening dat deze aanbeveling tevens moet dienen als uitgangspunt bij het ontwikkelen van normen voor software en hardware voor het verzamelen en verwerken van persoonsgegevens op internet.

---

<sup>6</sup> Vergelijk artikel 4, lid 1, onder a) en c), van Richtlijn 95/46/EG. Dit moet duidelijk los worden gezien van de vraag of persoonsgegevens rechtmatig vanuit de EU naar een derde land mogen worden doorgegeven. Die vraag wordt behandeld in de artikelen 25 en 26 van Richtlijn 95/46/EG, en in de daarmee samenhangende besluiten van de Europese Commissie over de toereikendheid van het beschermingsniveau in een derde land. Als een Amerikaanse website bijvoorbeeld binnen de EU opgestelde apparatuur gebruikt voor het verzamelen en verwerken van persoonsgegevens, zijn deze activiteiten onderworpen aan de wetgeving van het Europese land in kwestie, ongeacht of het beschermingsniveau dat het bedrijf biedt, al dan niet toereikend wordt geacht, overeenkomstig het besluit van de Commissie met betrekking tot de "veilige haven". De vraag of een ontvanger van gegevens de veiligheidsbeginselen heeft onderschreven, komt pas aan de orde bij de beoordeling van de rechtmatigheid van de daaropvolgende doorgifte van persoonsgegevens van een in de EU gevestigd bedrijf naar een bedrijf buiten de EU.

## II. Aanbevelingen voor de te verstrekken informatie bij het verzamelen van persoonsgegevens binnen de grenzen van de lidstaten van de Europese Unie

*2.1. Welke informatie moet aan de betrokkene worden verstrekt en op welk moment moet dat gebeuren?*

4. Wanneer via een website persoonsgegevens worden verzameld van een individuele gebruiker, moet vooraf altijd bepaalde informatie worden verstrekt aan de betrokkene. Om aan deze verplichting te voldoen, moet deze informatie inhoudelijk omvatten:
5. vermelding van de identiteit, het fysieke en het elektronische adres van de voor de verwerking verantwoordelijke en indien van toepassing van de vertegenwoordiger die overeenkomstig artikel 4, lid 2, van de richtlijn is aangesteld;
6. duidelijke vermelding van het doel (de doeleinden) van de verwerking waarvoor de voor de verwerking verantwoordelijke gegevens vergaart via een site. Als de gegevens bijvoorbeeld zowel dienen voor de uitvoering van een contract (zoals een internetabonnement of een bestelling) als voor direct marketing, moet de voor de verwerking verantwoordelijke duidelijk beide doeleinden aangeven;
7. duidelijke vermelding of het verstrekken van bepaalde informatie verplicht of facultatief is. Verplichte informatie is informatie die noodzakelijk is voor het uitvoeren van de verlangde dienst. Of het om verplichte dan wel facultatieve gegevens gaat, kan bijvoorbeeld worden aangegeven door een sterretje bij alle verplichte vakjes of door bij alle niet-verplichte vakjes "facultatief" te vermelden. Het feit dat een betrokkene deze laatste niet invult, mag op geen enkele wijze tegen hem/haar werken;
8. vermelding van het recht dat betrokkenen hebben om, afhankelijk van de situatie, toestemming te geven voor of zich te verzetten tegen de verwerking van persoonsgegevens<sup>7</sup> en van de voorwaarden die daarvoor gelden; vermelding van het recht op toegang tot en rectificatie en verwijdering van gegevens. Er moet ten eerste worden vermeld tot welke persoon of dienst men zich moet wenden om deze rechten uit te oefenen en ten tweede dat

---

<sup>7</sup> Een verwerking voor een bepaald doel is alleen rechtmatig als ze is gebaseerd op een van de in artikel 7 van Richtlijn 95/46/EG weergegeven gronden (bijvoorbeeld als de betrokkene daarvoor zijn ondubbelzinnige toestemming heeft verleend, als de verwerking noodzakelijk is voor de uitvoering van een overeenkomst waarbij de betrokkene partij is, als de verwerking noodzakelijk is om een wettelijke verplichting na te komen waaraan de voor de verwerking verantwoordelijke onderworpen is, als de verwerking noodzakelijk is voor de behartiging van het gerechtvaardigde belang van de voor de verwerking verantwoordelijke of van de derde(n) aan wie de gegevens worden verstrekt, mits het belang van de betrokkene niet prevaleert).

Het recht van verzet (zie artikel 14) dient door lidstaten in ten minste twee in artikel 7 voorkomende situaties te worden verleend, waarvan één hierboven als laatste is vermeld. Een betrokkene heeft binnen de grenzen van de nationale wetgeving te allen tijde het recht zich om zwaarwegende en gerechtvaardigde redenen die verband houden met zijn bijzondere situatie, te verzetten tegen de verwerking van gegevens die op hem betrekking hebben. Hij heeft altijd het recht zich op verzoek en kosteloos te verzetten tegen verwerking die is bedoeld voor direct marketing. Daarnaast kan een betrokkene zich (na te zijn ingelicht en vanaf de eerste beschikbaarstelling) kosteloos verzetten tegen de verstrekking van zijn gegevens aan derden dan wel gebruik ervan voor direct marketing voor rekening van derden.

deze rechten zowel on line als op het fysieke adres van de voor de verwerking verantwoordelijke kunnen worden uitgeoefend;

9. een lijst van ontvangers of categorieën ontvangers waarvoor de verzamelde informatie bestemd is. Bij het vergaren van gegevens dienen sites te vermelden of het verzamelde materiaal aan derden zal worden verstrekt of ter beschikking gesteld, met name bijvoorbeeld aan zakelijke partners of dochterondernemingen, en waarom (voor andere doeleinden dan de levering van een verlangde dienst en voor direct marketing<sup>8</sup>).

Indien dat het geval is, moet de internetgebruiker reëel de mogelijkheid worden geboden om zich er on line tegen te verzetten door het aanklikken van een vakje dat aanduidt dat de gebruiker instemt met beschikbaarstelling van gegevens voor andere doeleinden dan de verlangde dienst. Aangezien het recht van verzet te allen tijde kan worden uitgeoefend, dient de mogelijkheid om dit on line te doen ook te worden vermeld in de informatie die aan de betrokkene wordt verstrekt. De Groep beseft dat het bezwaarlijk is schermbeelden te overladen met informatie en is daarom van mening dat indien geen ontvangers worden genoemd, dit altijd inhoudt dat de voor de verwerking verantwoordelijke de verzamelde informatie niet doorgeeft of beschikbaar stelt aan derden waarvan naam en adres niet zijn vermeld, tenzij de identiteit van die derden voor de hand ligt, de doorgifte van de gegevens absoluut noodzakelijk is om de door de internetgebruiker verlangde dienst te leveren en de doorgifte uitsluitend voor dat doel dient;

10. als is te voorzien dat de voor de verwerking verantwoordelijke de gegevens naar landen buiten de Europese Unie gaat doorgeven, vermelding of in die landen een passende bescherming van de privacy van personen op het punt van de verwerking van persoonsgegevens wordt geboden in de zin van artikel 25 van Richtlijn 95/46/EG. In dat geval moet specifieke informatie worden verstrekt over de identiteit en het adres van de ontvangers (fysiek en/of elektronisch adres)<sup>9</sup>;
11. vermelding van naam en adres (fysiek en elektronisch adres) van de dienst of persoon die verantwoordelijk is voor het beantwoorden van vragen betreffende de bescherming van persoonsgegevens;
12. duidelijke vermelding van het gebruik van automatische procedures voor gegevensvergaring alvorens deze voor enigerlei gegevensvergaring worden toegepast<sup>10</sup>.

Bij toepassing van dergelijke procedures dient men de betrokkene niet alleen de in dit document vermelde informatie te verstrekken, maar hem tevens te informeren over de

---

<sup>8</sup> Beschikbaarstelling aan derden is alleen toelaatbaar als het beoogde doel niet onverenigbaar is met dat waarvoor de gegevens zijn verzameld en bovendien gebaseerd is op een van de in artikel 7 vermelde punten op grond waarvan de verwerking rechtmatig geschiedt.

<sup>9</sup> Informatie over de beoordeling van beschermingsniveaus is te vinden op de website van de Commissie onder het volgende adres: [http://europa.eu.int/comm/internal\\_market/en/media/dataprot/index.htm](http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/media/dataprot/index.htm).

<sup>10</sup> Voor “onzichtbare” en automatische verwerking van persoonsgegevens gelden dezelfde regels, voorwaarden en waarborgen als voor andere vormen van verwerking van persoonsgegevens. Zie Aanbeveling 1/99 van de Groep inzake de onzichtbare en automatische verwerking van persoonsgegevens op internet door software en hardware (23 februari 1999), beschikbaar op de in voetnoot 1 genoemde website.

domeinnaam van de server die de automatische procedures voor gegevensvergaring overbrengt, over het doel en de geldigheidsduur ervan, en over de vraag of instemming ermee noodzakelijk is voor het bezoeken van de site. Verder moet duidelijk worden gemaakt dat elke internetgebruiker de mogelijkheid heeft zich te verzetten tegen het gebruik van de procedures en tevens welke gevolgen het heeft als hij de procedures buiten werking stelt. In het geval dat ook andere voor de verwerking verantwoordelijken bij het vergaren van de persoonsgegevens zijn betrokken, dient men de betrokkene informatie te verschaffen over hun identiteit en over de doeleinden van de verwerking uit het oogpunt van elke voor de verwerking verantwoordelijke.

De informatie en de mogelijkheid om zich te verzetten tegen het verzamelen moeten worden aangeboden voordat enigerlei automatische procedures worden gebruikt waardoor de pc van de gebruiker contact zoekt met een andere website. Als bijvoorbeeld de gebruiker door de ene website automatisch in verbinding wordt gesteld met een andere om reclameboodschappen in de vorm van "banners" te bekijken, mag het niet mogelijk zijn dat deze vervolgsite gegevens van de betrokkene kan verzamelen zonder diens medeweten.

Bij het plaatsen van een cookie door de server van een voor de verwerking verantwoordelijke moet de gebruiker worden geïnformeerd vóórdát de cookie naar de harde schijf van de gebruiker wordt verstuurd. Deze informatie wordt verstrekt naast de huidige automatisch uitgevoerde melding, waarbij alleen de naam van de verzendende site en de werkzame periode van de cookie worden aangegeven<sup>11</sup>;

13. een schets van de beveiligingsmaatregelen die in overeenstemming met de geldende nationale wetgeving bij de site worden toegepast om de authenticiteit van de site en de integriteit en vertrouwelijkheid van de via het netwerk overgedragen informatie te waarborgen.<sup>12</sup>
14. De informatie dient te worden verstrekt in alle op de site gebruikte talen en in het bijzonder op die plaatsen waar persoonsgegevens worden verzameld.
15. De voor de verwerking verantwoordelijken dienen de consistentie te controleren van de informatie in de diverse "documenten" waarin is vastgelegd waar de site zich toe verplicht (de rubriek "bescherming van persoonsgegevens en privacy", elektronische formulieren, algemene verkoopvoorwaarden en andere commerciële berichten).

## *2.2. Hoe moet de informatie worden aangeboden?*

16. De Groep is van mening dat, om een eerlijke verwerking te waarborgen, de volgende informatie rechtstreeks op het scherm moet verschijnen vóórdát het verzamelen begint:
  - de identiteit van de voor de verwerking verantwoordelijke;
  - het doel (de doeleinden);

---

<sup>11</sup> Als een cookie door een organisatie via haar eigen website wordt aangebracht en alleen die organisatie toegang heeft tot de inhoud van de cookie, behoeft die organisatie geen nadere identificerende informatie toe te voegen, mits de identiteit van de host van de website al voldoende duidelijk is gemaakt.

<sup>12</sup> Zie de hiervoor geldende regels in artikel 17, lid 1 en lid 3, tweede streepje, van Richtlijn 95/46/EG.

- vermelding of het gaat om verplichte dan wel facultatieve informatie;
- de ontvangers of de categorieën ontvangers van de verzamelde informatie;
- vermelding van het recht op toegang tot en rectificatie van de verzamelde gegevens;
- vermelding van het recht om zich te verzetten tegen elke beschikbaarstelling van de gegevens aan derden voor andere doeleinden dan levering van de verlangde dienst, alsmede van de wijze waarop de gebruiker dit kan doen (bijvoorbeeld door een vakje aan te klikken);
- de informatie die moet worden verstrekt bij het gebruik van automatische procedures voor informatievergaring;
- het beveiligingsniveau gedurende alle verwerkingsstadia, met inbegrip van overdracht, bijvoorbeeld via netwerken.

In deze gevallen dient de informatie interactief en op het scherm te worden aangeboden. Bij gebruik van automatische methoden voor het verzamelen van gegevens zou ze zonodig aangeboden kunnen worden door middel van een zogenoemd "pop-upvenster".

Het beveiligingsniveau bij de overdracht van de gegevens van de apparatuur van de gebruiker naar de website zou bijvoorbeeld kunnen worden aangeduid met een tekst als "U begint nu een beveiligde sessie" of door middel van de automatische informatietechnieken van browsers, met een pictogram van een sleutel of een hangslot.

17. Verder is de Groep van mening dat volledige informatie over het privacybeleid (met inbegrip van de wijze waarop men het recht van toegang kan uitoefenen) rechtstreeks vanaf de homepage van de site en op elke plaats waar persoonsgegevens on line worden verzameld, toegankelijk moet zijn. De aan te klikken rubriektitel moet voldoende opvallend, expliciet en specifiek zijn om de internetgebruiker een duidelijk idee te geven van de inhoud waarnaar wordt verwezen. De tekst ervan kan bijvoorbeeld luiden "Wij verzamelen en verwerken persoonsgegevens over u. Klik hier voor nadere informatie" of "Bescherming van persoonsgegevens en privacy". Ook de inhoud van de informatie waar de internetgebruiker aldus naar wordt doorverwezen, dient voldoende specifiek te zijn.

### **III. Aanbevelingen inzake andere rechten en verplichtingen**

De Groep wil de partijen waarop deze aanbeveling zich richt verder attenderen op enkele andere uit de richtlijnen voortvloeiende rechten van individuele personen en verplichtingen van voor de verwerking verantwoordelijken die van bijzonder belang zijn in de context van het verzamelen van persoonsgegevens via websites. Evenals bij de aanwijzingen over het verstrekken van informatie meent ze dat de hierna geformuleerde aanbevelingen van direct praktisch nut zijn voor zowel de voor de verwerking verantwoordelijken als voor internetgebruikers.

18. Verzamel alleen die gegevens die noodzakelijk zijn voor het aangegeven doel.
19. Zorg ervoor dat de gegevensverwerking niet verdergaat dan rechtmatig is op grond van een van de in artikel 7 van Richtlijn 95/46/EG vermelde criteria.
20. Zorg ervoor dat het recht op toegang en rectificatie daadwerkelijk kan worden uitgeoefend, zowel op het fysieke adres van de voor de verwerking verantwoordelijke als

on line. Door middel van beveiligingsmaatregelen dient te zijn gewaarborgd dat alleen de betrokkene zelf on line toegang heeft tot de gegevens die betrekking hebben op hem/haar.

21. Pas het "doelbeginsel" toe, dat inhoudt dat persoonsgegevens alleen mogen worden gebruikt voorzover dat voor een specifiek doel noodzakelijk is. Anders gezegd, zonder gerechtvaardigde reden mogen persoonsgegevens niet worden gebruikt en blijft de betrokken persoon anoniem (artikel 6, lid 1, onder b), van Richtlijn 95/46/EG). Dit beginsel wordt ook wel als het "noodzakelijkheidsbeginsel" aangeduid.
22. Maak het om dezelfde overweging als bij punt 21 bij een commerciële site mogelijk en gemakkelijk de site anoniem te bezoeken, zonder dat de bezoeker wordt gevraagd naar identificatie in de vorm van naam, voornaam, e-mailadres of andere identificerende gegevens.

Is een koppeling naar een individuele persoon noodzakelijk zonder dat daarbij de identiteit volledig bekend hoeft te zijn, stel dan voor een pseudoniem te gebruiken en accepteer ook pseudoniemen van elk gewenst type.

Bestaat er geen juridische verplichting tot identificatie, accepteer en bevorder dan het gebruik van pseudoniemen, ook in het geval van bepaalde transacties, bijvoorbeeld vermelding van pseudoniemen op certificaten voor elektronische handtekeningen (zie artikel 8 van Richtlijn 1999/93/EG betreffende een gemeenschappelijk kader voor elektronische handtekeningen).

23. Leg vast hoe lang de verzamelde gegevens bewaard zullen worden. Deze termijn mag niet langer zijn dan gerechtvaardigd is gezien het doel dat is opgegeven en wordt nagestreefd (artikel 6 van Richtlijn 95/46/EG en artikel 6 van Richtlijn 97/66/EG).
24. Tref de maatregelen die nodig zijn om te waarborgen dat de hele gegevensverwerking met inbegrip van de overdracht goed beveiligd is (beperk en definieer bijvoorbeeld de personen die gemachtigd zijn tot toegang tot de gegevens, pas zware versleutelingstechnieken toe, enz.; zie artikel 17 van Richtlijn 95/46/EG).
25. Is bij de activiteit een verwerker betrokken, bijvoorbeeld als host van een website, eis dan in de overeenkomst met de verwerker dat deze passende beveiligingsmaatregelen treft die ook in overeenstemming zijn met de wetgeving van de lidstaat waar de verwerker is gevestigd en dat deze de persoonsgegevens uitsluitend volgens de instructies van de voor de verwerking verantwoordelijke verwerkt.
26. Meld in overeenstemming met de geldende nationale wetgeving de activiteit aan bij de toezichthoudende instantie (als de voor de verwerking verantwoordelijke van de site in de Europese Unie is gevestigd of een vertegenwoordiger in de Europese Unie heeft). Het is heel positief als het nummer van de desbetreffende registratie op de site wordt vermeld in de rubriek over gegevensbescherming.
27. Zorg ervoor dat bij doorgifte van informatie naar een derde land waar geen passende bescherming is gewaarborgd, de gegevensoverdracht alleen kan plaatsvinden indien dat volgens een van de in artikel 26 van Richtlijn 95/46/EG vermelde afwijkingen is toegestaan. Informeer in zo'n geval de betrokken persoon over de passende maatregelen die zijn getroffen om de doorgifte rechtmatig te maken.

#### **IV. Het verzamelen van adressen voor direct marketing via e-mail en de toezending van nieuwsbrieven**

28. Wat betreft direct marketing via e-mail:

- De Groep herhaalt haar opvatting dat het gebruik van e-mailadressen die zonder medeweten van de betrokkenen op openbare ruimten van internet, zoals nieuwsgroepen, zijn vergaard, niet rechtmatig is. Zulke adressen mogen derhalve niet worden gebruikt voor andere doeleinden dan die waarvoor ze openbaar zijn gemaakt, en met name niet voor direct marketing<sup>13</sup>.
- Gebruik van e-mailadressen voor direct marketing is alleen toegestaan indien ze op eerlijke en rechtmatige wijze zijn verzameld. Eerlijke en rechtmatige verwerving houdt in dat de betrokkenen zijn ingelicht omtrent de mogelijkheid dat hun gegevens voor commerciële direct marketing worden benut en dat hun de gelegenheid is geboden daarmee in te stemmen op het moment dat de informatie wordt verzameld (door aanklikken op het scherm)<sup>14</sup>. Indien onder deze voorwaarden e-mail voor reclamedoeleinden wordt toegezonden, moet ontvangers ook de mogelijkheid worden geboden on line te verzoeken van de gehanteerde verzendlijst te worden geschrapt<sup>15</sup>.

29. Wat betreft de toezending van nieuwsbrieven:

- Zorg voor voorafgaande toestemming van de betrokkenen en geef hun de mogelijkheid om effectief op elk gewenst moment op te zeggen. Dit betekent dat hen iedere keer dat een nieuwsbrief wordt toegezonden, op deze mogelijkheid moet worden gewezen.

De Groep verzoekt de Raad, de Europese Commissie, het Europees Parlement en de lidstaten met deze aanbeveling rekening te houden.

---

13 Zie WP 28 (5007/00): “Advies 1/2000 betreffende bepaalde gegevensbeschermingsaspecten van elektronische handel”, goedgekeurd op 3 februari 2000; WP 29 (5009/00): “Advies 2/2000 betreffende de algemene herziening van het juridische kader voor telecommunicatie”, goedgekeurd op 3 februari 2000, en in het bijzonder met betrekking tot de toepassing van de artikelen 6 en 7 van Richtlijn 95/46/EG, WP 36 (5042/00): “Advies 7/2000 over het door de Europese Commissie ingediende voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de verwerking van persoonsgegevens en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in de sector elektronische communicatie van 12 juli 2000 (COM(2000) 385)”, goedgekeurd op 2 november 2000, en WP 37 (5063/00): “Privacy op internet, een geïntegreerde EU-aanpak van onlinegegevensbescherming”, goedgekeurd op 21 november 2000.

14 Binnen de Europese Unie hebben vijf lidstaten (Duitsland, Oostenrijk, Italië, Finland en Denemarken) maatregelen getroffen die toezending van ongevraagde commerciële berichten tegengaan. In de andere lidstaten bestaat een opt-outsysteem of is de situatie niet geheel duidelijk. Opgemerkt wordt dat het voorstel van de Commissie voor een richtlijn betreffende de verwerking van persoonsgegevens en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in de sector elektronische communicatie (COM(2000) 385) van 12 juli 2000 een geharmoniseerde oplossing bepleit die gebaseerd is op een opt-inaanpak die de unanieme steun heeft van de Groep (zie Advies 7/2000, WP 36, eerder genoemd). Zie ook het door S. Gauthronet en E. Drouard (ARETE) voor de Commissie uitgevoerde onderzoek “Unsolicited Commercial Communications and Data Protection (Ongevraagde commerciële communicatie en gegevensbescherming), januari 2001, [http://europa.eu.int/comm/internal\\_market/en/media/dataprot/studies/spamsum.pdf](http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/media/dataprot/studies/spamsum.pdf).

15 De richtlijn inzake elektronische handel bevat aanvullende vereisten aangaande ongevraagde commerciële communicatie voor die gevallen waarin op grond van Richtlijn 97/66/EG opt-out is toegestaan.

De Groep behoudt zich het recht voor verdere commentaar te publiceren.

Gedaan te Brussel, 21 mei 2001

Voor de Groep

*De Voorzitter*

Stefano RODOTA